

Helmer Klasson

Jag föddes i Säm den 7 juli 1901. Jag har gått i skolan i Säm, tre år för "Stombergiska" och fyra år för Sjökvist. Konfirmerades gjorde jag 1916, för kyrkoherde Jonsson.

Hemma fick jag ju hjälpa till alltifrån det jag var liten. Men när jag var 16 år, då fick jag klämma till på allvar. Jag började då på Ågården. Vi arbetade från kl. 6 på morgonen till klockan 8 på kvällen. Det var långa arbetsdagar.

Ekholmen var ett torp under Ågården. För det fick vi göra två dagsverken i veckan. Innan lantmäteriet, låg torpet nere vid Bosgården, Vid Brobacken.

Sämbyn brann 1861. Hela Sämbyn brann, far talte alltid om det. Han bodde på Brobacken då. Han var 10 år, han var född 1851.

Far gick på Brobacken och vallade får och rätt som det var, stod hela byn i ljusan låga. "Å fennaboa (*Finnekumlaborna*) komma färane i sia eker". Där var en som hette Kvastlund. Det var Gunnar på Råddernas morfars far. Han var med hos länsman och han blev ålagder att spränga sten. Man hade la borrarat och laddat, men så hade han ingen stubin, utan han la en halmtuss på sten "å tutta eld på". Det blåste så rasane, så halmtussen for upp på lagårdstaket. Där var det halmtak, så dä slog eld på alltihop. Å därför feck dän där gubbastackarn, fast han hade blett tesagder utå länsman te görat, 8 dar på vatten å brö.

Länsman, det var Gedda, ja, det va la Geddas far på den tia.

Å sen blev det lantmäteriet. Ågårn låg nere vid åa innan. Å här uppe var Bosgårdens oxabete. Ja, sen dela dom uppet här. Här fanns ingenting, utan det har farfar å far odlat upp, alltihop, sågott som helt själva.

Sen böggde la den gamle gubben upp en stuva och han feck la nån torpakrake te

å göra dagsverken Och sen odla han så länge han levde.

Denna stuva böggdes när far och mor gefte sig. Den gamla torparstuva låg längre upp. Sen blev den så dålig, så när da gamle, mina farföräldrar doge, så flötta far och mor ner här.

Far dog 1921 och då blev mor och jag själva. Jenny var dålig då, hon var på Sjö-Gunnarsbo. Så det ble så att jag övertog et, och geck här å vresa i buska.

Och sen på 1940-talet, då blev ja ve tomt här, 1800 kvadratmeter har jag. Så stuva och tomta som ja har är friköpt och karta har jag påt. 1949 rätta jag te stuva här. Höjderna och reparera lite. Och då sluta jag med jordbruket mä. Sen gick jag på Ågårn och arbeta nåt år. Så var jag i skogen och hoggde och var lite varstans.

1922 gjorde jag rekryten, i Skövde, på I9.

Häri från var det jag och Holger på Stommen, Bertil Andersson och Ejnar på Sjörröd. De var riktiga krigara.

När jag ryckte in första gången, de var sista dara i maj eller början på juni. Då åka jag mä Erik i Kvarnagårn och Tyra. Dom skulle in till stan. Dom hade hemarbete därifrån. Vi fick åka med häst.

Jag köpte la en liter där i stan mä, en sulle la ha lite att stärka se mä.

Å då räkna da upp. Det var en korpral ifrån Skövde. Vi feck ställa upp och han pricka av oss och sen feck vi gå på tåget och så bar det iväg. Och Holger var la mä va gevet. Ja, han var la knappt riktigt riktigt.

Maud och Teodor hade en tös som gifte sig med Evert Gustavssons päk. Och dä var körkebröllop i Månstad. Så hade jag en släkting från Länghem som gifte sig samtidigt. Vi skulle fära till Limmared och titta på dä bröllopet och då åkte vi över Månstad. Och då vid broa där, där stog Holger på Stommen, i stövla å kosketir å titta. Han torde nog inte gå närmare körka. Han skulle nog stå där å se på långt håll bara.

Gamle Gustav Nilsson i Knapagårn köpte Ågårn och odla upp alltihop här. Vem som ägde Ågårn innan vet jag inte.

Han odla hela det träet vid Fiskaregården å Ekdals där uppe. Det var inte litet, dä ä la en åtta tie tunnland. Dä odla han. Gubba å torpara ginge där å odla. Da hade efter ruta på den tia. Hur många arna i en ruta dä ä, dä vet jag inte. Dom odla hela dä träet och sen på hösten sådde han rug där. Och sen året därpå, sådde han rug, så dä betala hela odlinga.

Men rugen va dyr på den tia, 18 kronor tunna. Så dä finge gubba gå länge för e tunna rug.

Te kvarna åkte vi till Vegby. Men den geck la inte alltid, så då var dä te föra te Möllebo. Men då var mjölnare Karlsson förbannader och hade en varit i Möllebo och for till Vegby, då var gamle Hansson i Vegby förbannader.

Johan i Sjögårn, han hade varit i Möllebo, men sen hade dä la regnat, så dä geck la i Vegby, så då for han dit. Men när han kom dit, så sa Hansson, som va en barsker gubbe, du kan föra åt helvete mä dina påsa. Så Johan feck lasta på å knalla mä sin stut. Han feck la föra te Möllebo kan ja tro.

Te Möllebo var en bra bete å föra. Men dä va te å knalla å mä stuten. Vi åkte store vägen över Solhelm å bort te Gällstad och så bort. Den gamle vägen nöcka vi aldrig.

Dä va två kvarnar i Möllebo. Där nere var dä rug å vete di malde och där uppe var dä havrakvarn.

Det var en nere i Vegby som skulle lära se att köra bil. Så var dä en annan som hade körkort som skulle följa me di bilen och lära honom. Men när han skulle köra ut på store landsvägen, så tog han la ut svängen lite väl mö, och där geck en gubbe och den körde han på så han for ner i stenröset som var där. Å dom blev ju alldeles ifrån sig, så dom kleve ur bilen å skulle se hur dä geck. Men då sa gubben, detta var la mi skull helt å hållet, för jag hade la inte på vägen å göra.

Här va mö päka i Sämbyn förr. Sådana som var yngre än jag. Det var nog ett tjog päka. Men dä fanns la bara ett par töser. Men dom har la rätt mä å skarja te se lite fruntimmer ändå.

Så hade vi baler. Då va dä la kaffe och ett par göka, å lite gotter å nån toddy. Å, en sån där bal, geck den te en 3-4 kronor, så va dä la mö. Musik hade vi mä. Erik i Bosgårn spela mö. Dä va inte kiligt på den tia. Dä va la billiga å enkla nöjen.

För många år sen, dä va en präst i Dalstorp, han tala mö om liknelser, en lite besönerlier präst va dä. Så var dä Nilsson och Ödman och jag och John i Kvarnagårn skjutsa. Vi skulle föra till Dalstorp och höra på dän där prästen. Erik i Kvarnagårn var mä mä. Vi drucke ett par redia göka innan vi fore. Dä ble la lite över, så vi sa, vi tar mä oss dä, å får en innan vi går in i körka. Nähä, sa Ödman, inte för att ja ä religiöser, män dä kommer inte mä en droppe te körka. I predikan tala prästen om bedrägeri. Om dä kommer en slaktare till exempel, å

köper en fläskkorv. Och sen när en kommer hem och kokar den och ska börja äta, då ä dä en grynkorv. Dä ä då bedrägeri och såna människor kommer aldrig till himmelen.

Erik i Kvarnagårn han sa, ja ble riktit varsker. Han hade ju vart mö borte i Dalstorp mä sin korv. Han trodde la prästen mena honom.

Axel Helmer Klasson
Ekholmen, Södra Säm
7/7 1901 – 30/5 1991